

РІШЕННЯ
разової спеціалізованої вченої ради
про присудження ступеня доктора філософії

Разова спеціалізована вчена рада Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна
(повне найменування закладу вищої освіти (наукової
Міністерства освіти і науки України, Харків прийняла рішення
установи), підпорядкування (у родовому відмінку), місто)
про присудження ступеня доктора філософії галузі знань 10 – «Природничі науки»
(галузь знань)

на підставі прилюдного захисту дисертації «Оцінка екосистемних послуг лісових ландшафтів
Харківської області та прогноз їх використання»

(назва дисертації)

за спеціальністю 103 – «Науки про Землю»

(код і найменування спеціальності відповідно до Переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти)

"07" лютого 2024 року.

Воронін Владіслав Олександрович, 1995 року народження,

(прізвище, ім'я, по батькові (у разі наявності) здобувача)

громадянин України

(назва держави, громадянином якої є здобувач)

освіта вища: закінчив у 2019 році Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

(найменування закладу вищої освіти)

за спеціальністю 101 «Екологія»

(за дипломом)

Працює інженером 1-ї категорії в Харківському національному університеті імені В. Н. Каразіна, м. Харків

(посада)

(місце основної роботи, відомче підпорядкування, місто)

з 2019 р. до цього часу.

Дисертацію виконано у Харківському національному університеті імені В. Н. Каразіна
Міністерства освіти і науки України, Харків

(найменування закладу вищої освіти (наукової установи),
підпорядкування, місто)

Науковий керівник (керівники) Максименко Надія Василівна, доктор географічних наук, професор,

(прізвище, ім'я, по батькові (у разі наявності),

завідувач кафедри екологічного моніторингу та заповідної справи Харківського національного
університету імені В. Н. Каразіна

науковий ступінь, вчене звання, місце роботи, посада)

Здобувач має 5 наукових публікацій за темою дисертації, з них 1 стаття у періодичних наукових виданнях, включених до наукометричної бази Web of Science, 4 статті у наукових фахових виданнях України категорії Б, 1 розділ у монографії, у т.ч.:

1. Maksymenko N. V., Voronin V. O., Cherkashyna N. I., Sonko S. P. Geochemical aspect of landscape planning in forestry. Journal of Geology, Geography and Geocology. 2018. № 27 (1). P. 81-87.

2. Коваль І. М., Воронін В. О. Дендрокліматологія як складова частина дендрохронології. Людина та довкілля. Проблеми неоекології. 2019. № 32. С. 85-94.

3. Коваль І. М., Воронін В. О. Реакція радіального приросту Pinus sylvestris L. на зміну клімату в насадженнях Лівобережного Лісостепу. Лісівництво і агролісомеліорація. 2019. № 135 С. 140-148.

4. Максименко Н. В., Воронін В. О., Бурченко С. В. Дистанційний моніторинг впливу військових дій на лісові ландшафти Харківської області. Людина та довкілля. Проблеми неоекології. 2023. №

40. С. 6-15.

5. Максименко Н. В., Воронін В. О., Бурченко С. В. Геоєкологічна оцінка лісових ландшафтів як підґрунтя для визначення екосистемних послуг. Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія «Екологія». 2023. № 29, С. 6-14.

У дискусії взяли участь голова і члени разової спеціалізованої вченої ради та присутні на захисті фахівці

Ачасов А. Б., доктор сільськогосподарських наук, професор, професор кафедри екології та менеджменту довкілля, в.о. завідувача кафедри екології та менеджменту довкілля Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна (голова спеціалізованої вченої ради), відзначив, що дисертаційна робота є абсолютно логічним завершеним дослідженням, автор повністю володіє матеріалом, має чітку мету, робота має сильне практичне спрямування, особливо для економічного стимулювання раціонального лісокористування.

Дисертація Вороніна Владіслава є завершеною науковою працею, яка за змістом і оформленням відповідає вимогам «Порядку, присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу освіти, наукової установи про присудження наукового ступеня доктора філософії» (Постанова Кабінету Міністрів України від 12.01 2022 р. № 44). Це надає вагому підставу, для присудження здобувачці наукового ступеня доктора філософії з галузі знань 10 – «Природничі науки» за спеціальністю 103 – «Науки про Землю».

Андрєєва О. Ю., доктор сільськогосподарських наук, доцент, професор кафедри лісівництва, лісових культур та таксації лісу Поліського національного університету (офіційний опонент) зазначила, що всі індикатори автор пропонує для оцінювання всіх типів послуг, тоді треба вказати, які саме параметри оцінюють. У висновках до розділу 2 «Кліматичні характеристики загальні для всієї області і характерні для помірного клімату». Оскільки в Харківській області межують лісостепова та степова зона, то кліматичні характеристики неоднакові. Вплив клімату та його змін на всі екосистемні послуги декларується в усіх розділах, але фактично це обґрунтовано лише в дендрохронологічному фрагменті. Якщо йдеться загалом про Харківську область, було б доцільно у Додатку показати багаторічну динаміку основних кліматичних показників у лісостеповій і степовій частинах. Дендрохронологічні дослідження, проведені автором виявляють лише вплив на приріст сосни в певних типі лісорослинних умов, віковому діапазоні, складі порід, відносній повноті тощо. На ландшафти вплив може виявитися лише у випадку загибелі або вирубаня дерев.

Олена Юрїївна зазначила, що Наведені дискусійні положення та зауваження не є принциповими і жодним чином не зменшують високої оцінки роботи, її наукової цінності, актуальності та практичного значення. Дисертація Вороніна Владіслава є завершеною науковою працею, яка за змістом і оформленням відповідає вимогам «Порядку, присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу освіти, наукової установи про присудження наукового ступеня доктора філософії» (Постанова Кабінету Міністрів України від 12.01 2022 р. № 44). Це надає вагому підставу, для присудження здобувачці наукового ступеня доктора філософії з галузі знань 10 – «Природничі науки» за спеціальністю 103 – «Науки про Землю».

Мудрак О. В., доктор сільськогосподарських наук, професор, завідувач кафедри екології, природничих та математичних наук Комунального вищого навчального закладу «Вінницька академія безперервної освіти» (офіційний опонент). Опонент зазначив, що в першому розділі доречно додати список вчених, які займалися цією проблематикою. В другому розділі доцільно при характеристиці природних умов лісових ландшафтів Харківщини вказати породний і віковий склад лісів, структуру їх походження, а також ступінь ураження шкідниками і хворобами. Це дало б можливість провести порівняння з модельними досліджуваними територіями. Варто також в другому розділі було вказати хто з вчених детально виконав фізико-географічне і геоботанічне районування території Харківської області і в якому році. В четвертому розділі доцільно було

згадати заходи збереження лісових ландшафтів не лише в структурі регіональної екомережі, але й Смарагдової мережі теж.

Загалом, опонент відзначив, що зауваження жодною мірою не применшують важливості дослідження, представленого здобувачем, а дисертаційне дослідження Вороніна Владіслава є завершеною науковою працею, яка за змістом і оформленням відповідає вимогам «Порядку, присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу освіти, наукової установи про присудження наукового ступеня доктора філософії» (Постанова Кабінету Міністрів України від 12.01 2022 р. № 44). Це надає вагому підставу, для присудження здобувачці наукового ступеня доктора філософії з галузі знань 10 – «Природничі науки» за спеціальністю 103 – «Науки про Землю».

Некос А. Н., доктор географічних наук, професор, професор кафедри екологічної безпеки та екологічної освіти, завідувач кафедри екологічної безпеки та екологічної освіти Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна (офіційний рецензент) зазначила, що у дисертації хотілося б бачити ідеально опрацьовану графічну схему алгоритму реалізації дослідження, оскільки розпорошене текстове викладення порядку оцінки екосистемних послуг засобами ландшафтно-екологічного планування, є не достатньо інформативним. В цьому випадку така модель алгоритму могла б використовуватися як методична основа для інших дослідників, які будуть здійснювати аналогічну оцінку екосистемних послуг цієї категорії ландшафтних систем. Цікавить чи проводились автором на оціночному етапі дослідження впливу пірогенного фактору на стан лісових ландшафтів? Які індикатори оцінки такого впливу автор вважає найбільш інформативними? Розрахунок допустимого рекреаційного навантаження на лісові ландшафти зроблено за нормативами, що затверджені для об'єктів природно-заповідного фонду. Безумовно, для лісів природоохоронних територій це цілком слушно, але, на думку рецензента, пряме їх використання для лісових ландшафтів в цілому не досить коректне.

Алла Наумівна відзначила, що дисертаційне дослідження Вороніна Владіслава є завершеною науковою працею, яка за змістом і оформленням відповідає вимогам «Порядку, присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу освіти, наукової установи про присудження наукового ступеня доктора філософії» (Постанова Кабінету Міністрів України від 12.01 2022 р. № 44). Це надає вагому підставу, для присудження здобувачці наукового ступеня доктора філософії з галузі знань 10 – «Природничі науки» за спеціальністю 103 – «Науки про Землю».

Тітенко Г. В., кандидат географічних наук, доцент, доцент кафедри екології та менеджменту довкілля, директор навчально-наукового інституту екології, Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна (офіційний рецензент) відзначила, що у якості об'єкта дослідження здобувачем обрані «лісові ландшафти Харківської області». Але слід зазначити, що такий підхід у оцінці екосистемних послуг не є загальнозживаним, і тому, на думку рецензента, потрібно було б наголосити, чому використовується саме ландшафтний підхід, а не екосистемний. Складно погодитись з висновком здобувача про те, що «результати оціночного етапу використовуються при розрахунку екосистемних послуг як ландшафтні індикатори» (стор.119), на наш погляд, ландшафтні індикатори є більш усталеною категорією, яка не залежить від результатів оціночного етапу, про що й зазначає здобувач у таблиці 1.3 (стор.53). У додатку В та у таблиці 3.5 розділу 3 представлені анкета респондента та результати опитування, але залишається незрозумілою обсяг вибірки респондентів, формат опитування тощо. Непереконливо виглядає обґрунтованість кількісної оцінки показника критичності ландшафтного індикатора у розділі 4.

Ганна Валеріївна відзначила, що наведені зауваження та нечисленні помилки в тексті, не є суттєвими і не впливають на загальне позитивне враження від дисертаційної роботи, а дисертаційне дослідження Вороніна Владіслава є завершеною науковою працею, яка за змістом і оформленням відповідає вимогам «Порядку, присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу освіти, наукової установи про присудження наукового

ступеня доктора філософії» (Постанова Кабінету Міністрів України від 12.01 2022 р. № 44). Це надає вагому підставу, для присудження здобувачці наукового ступеня доктора філософії з галузі знань 10 – «Природничі науки» за спеціальністю 103 – «Науки про Землю».
(прізвища, ініціали, наукові ступені, місця роботи, посади, зауваження)

Результати відкритого голосування:

"За" 5 членів ради,

"Проти" 0 членів ради,

"Утримались" 0 членів ради

На підставі результатів відкритого голосування разова спеціалізована вчена рада присуджує / відмовляє у присудженні

Вороніну Владіславу Олександровичу

(прізвище, ім'я, по батькові (у разі наявності) здобувача у давальному відмінку)

ступінь / ступеня доктора філософії з галузі знань 10 – Природничі науки

(галузь знань)

за спеціальністю 103 – Науки про Землю

(код і найменування спеціальності відповідно до Переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти)

Голова разової спеціалізованої вченої ради

(підпис)

Ачасов А. Б.
(прізвище, ініціали)